

Кириченко В. В.
Филипук А. О.

Донецкий государственный университет управления

РИСКИ ПРОЕКТА ОБЪЕДИНЕННОЙ ЛОГИСТИКИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ WEB-ТЕХНОЛОГИЙ

Резюме

В статье рассмотрены актуальность внедрения объединенной логистики в практику работы украинских промышленных предприятий. Выявлены основные риски проекта объединенной логистики с использованием web-технологии. Предложены пути минимизации и ликвидации указанных рисков.

Ключевые слова: проект, риски, web-технологии, промышленные предприятия, объединенная логистика, эффективность.

Kirichenko V. V.
Filipyuk A. O.

Donetsk State University of Management

RISKS OF THE UNITED LOGISTICS INDUSTRIAL ENTERPRISES USING WEB-TECH

Summary

The article considers the relevance of implementing a unified logistics in the practice of Ukrainian enterprises. The basic design combined logistics risks of using web-technology. Ways minimization and elimination of these risks.

Key words: project, risks, web-technology, industries, integrated logistics, efficiency.

УДК 338.3

Командровська В. Є.
Кривицька Н. Ю.
Домашевська К. І.

Національний авіаційний університет

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ТА РОЗВИТОК ЙОГО СКЛАДОВИХ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

У статті досліджено підходи до розуміння сутності та складових інноваційного потенціалу підприємства, сформовано модель системи управління інноваційним потенціалом підприємством.

Ключові слова: інновація, інноваційний потенціал, управління, оцінка, рівень.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті базою динамічного економічного зростання, розподілу країн за ступенем впливу на світові економічні процеси є рівень розвитку науково-технічної сфери. Вирішальну роль у цьому процесі відіграє якість і ступінь реалізації інноваційного потенціалу підприємств. Взагалі під інноваційним потенціалом підприємства розуміють міру його готовності до реалізації програми інноваційних стратегічних змін. Вважається, що інноваційна діяльність пов'язана лише з кардинальною зміною технології виробництва будь-якої складної продукції. Проте нині все більше поширеним стає інше розуміння інновацій, що включає не тільки технічні інновації, а й нові ринки і джерела постачання, нові поєднання ресурсів, фінансові та організаційні перетворення, які базуються на знаннях. Глобальна стратегія соціально-економічного прогресу, заснованого на знаннях, потребує нової якості інновацій на основі інтеграції інтелектуальної праці та капіталу в процесі науково-інноваційного розвитку. Такі інновації дозволяють швидко забезпечити доходи, підвищити фінансову стійкість. Але у практиці українських підприємств інноваційна система та інфраструктура, що їх обслуговує, тільки починають формуватися. Відповідно, зростає актуальність досліджень щодо об'єктивного

вивчення інноваційного потенціалу підприємства за новими методиками, що зумовлює необхідність розробки відповідних методичних підходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зарубіжними і вітчизняними вченими за даною проблемою опубліковано чимало робіт. Так, розгляду проблем, що пов'язані з управлінням інноваціями та інвестиціями, присвячені праці зарубіжних економістів Р. Брейлі, Ю. Бригхема, Е. Долана, П. Друкера, Ф. Котлера, Г. Фостера та інших. У працях російських та вітчизняних учених, а саме О. Амоші, І. Балабанова, І. Бланка, А. Воронкова, Д. Ільєнкової, І. Капінос, В. Ковалева, А. Коваль, А. Череп, М. Чумаченко та інших досліджено питання розробки, освоєння та впровадження нововведень, розвитку інноваційних систем. В той же час деякі питання щодо розробки методів оцінки та вибору показників ефективності інновацій, інноваційного потенціалу та моделювання процесів розробки інноваційних програм в умовах обмежених ресурсів розроблені недостатньо.

Мета статті – здійснити системний аналіз підходів дослідників щодо сутності та складових інноваційного потенціалу, визначити його місце у загальному потенціалі підприємства, запропонувати підхід до його побудови з огляду теорії систем.

Викладення основного матеріалу. Інновація – це важливий елемент виробничих відносин в стабільній інноваційній економіці. Суттєвою перешкодою для здійснення інноваційної діяльності для вітчизняних підприємств є те, що вона часто пов’язана з необхідністю вкладати значні фінансові ресурси, що виводить на певний час з обігу частину наявних ресурсів компанії протягом значного періоду часу. Витрачені зусилля і ресурси спрямовано на пошук шляхів виживання в конкурентному середовищі за рахунок створення конкурентної переваги. Однак, на жаль, за світовою статистикою кожна третя інновація не закінчується з виведенням нового продукту на ринок або отриманням запланованого рівня віддачі від вкладених в розробку інновації коштів. Тому, що так багато інновацій в кінцевому підсумку закінчуються невдачею, важливо виявити фактори, які можуть істотно вплинути на ефективність нововведень компанії. Після того, як фактори визначені, методи, які б позитивно вплинули на їх, повинні бути розроблені з метою підвищення ефективності інноваційної діяльності компанії. З цієї причини дана стаття присвячена, в першу чергу, на виявлення всіх складових інноваційного потенціалу підприємства та аналіз впливу окремих факторів, що впливають на його рівень.

Кожне підприємство повинно прагнути до формування відповідного інноваційного потенціалу, під яким розуміють здатність підприємства забезпечувати виробничі процеси новими технікою, технологією та спроможністю випускати нові товари (послуги).

За умов в рамках потенціалу підприємства особливу актуальність набувають питання щодо створення, розвитку і використання інноваційного потенціалу, що дозволить більш ефективними шляхами досягти намічених результатів у прийнятні терміни.

При цьому виникає проблема щодо визначення місця інноваційного потенціалу у складі загального потенціалу підприємства, що підкреслювалося багатьма дослідниками.

Поняття «інноваційний потенціал» має широке коло визначень, які наведені на рис. 1.

Таким чином, існують різні підходи до тлумачення цього поняття. Одні автори роблять наголос на наявності ресурсів, інші – на можливості їх використання. Але більшість керується так званним ресурсним підходом, тобто уявляє інноваційний потенціал як сукупність науково-технологічних, виробничих, фінансово-економічних, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галу-

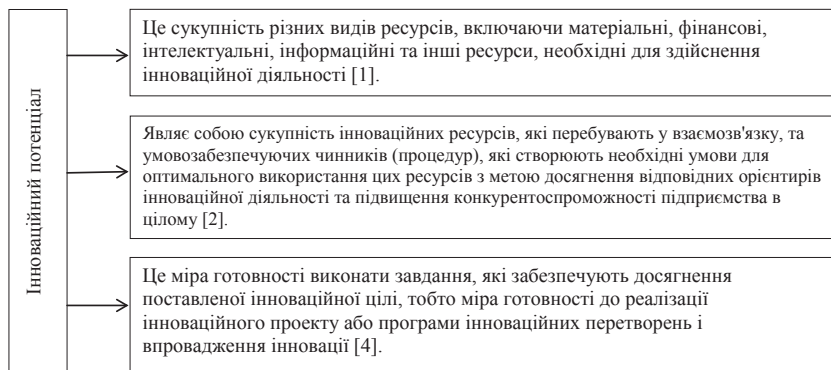

Рис. 1. Поняття «інноваційний потенціал»

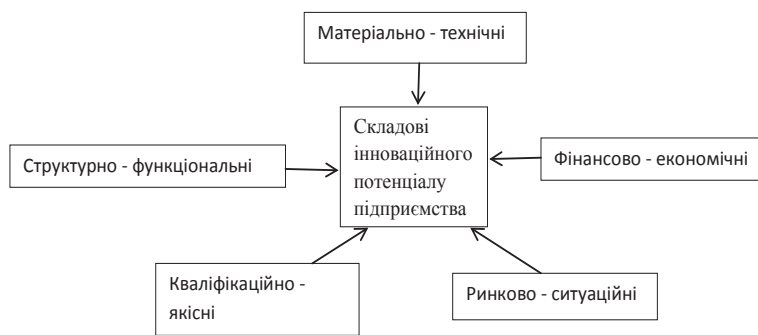

Рис. 2. Структура інноваційного потенціалу підприємства

зі, регіону, підприємства), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки. Для постійного відновлення інноваційного потенціалу слід здійснювати безперервний моніторинг інноваційної діяльності як в межах підприємства, так і на рівні галузі, регіону, країни тощо.

Моніторинг інноваційної діяльності – систематичний збір, обробка та аналіз інформації про перебіг інноваційних процесів, практичні наслідки заходів щодо стимулювання і регулювання інноваційної діяльності в країні (регіоні, галузі, підприємстві), результати реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

Для того, щоб впровадити ту чи ту інновацію (виробничу, маркетингову, організаційну), підприємство має володіти відповідними можливостями на кожному етапі інноваційного циклу – від НДДКР до впровадження інноваційного товару на ринку. Ці можливості становлять основну частину інноваційного потенціалу підприємства. Дослідження показали, що весь інноваційний потенціал підприємства складається з певних складових.

Оцінити потенціал можна за спроможністю (готовністю та достатністю) системи для здійснення інноваційної діяльності. Провести аналіз потенціалу можна за допомогою ресурсного методологічного підходу. Рівень інноваційного потенціалу може бути визначений за допомогою повних параметрів (рис. 2):

- матеріально-технічні складові: технологія, устаткування, матеріали, сировина, інформаційно-комунікаційні засоби;
- фінансово-економічні: ресурси, що забезпечують інноваційну діяльність у рамках довгострокової перспективи, виконання програм та проектів, витрати на НДДКР, наявність венчурного капіталу і можливість створення венчурних малих підприємств у складі компанії;
- ринково-ситуаційні складові: споживчі та технічні характеристики товару/послуги, товари-аналоги конкурентів, швидкість фізичного та морального застарівання;
- кваліфікаційно-якісні складові: рівень кваліфікації, освіти, стаж спеціалістів і робітників;
- структурно-функціональні: культура менеджменту, організаційна побудова, ефективні методи управління нововведеннями з позиції виходу кінцевого наукоміського матеріального (інтелектуального) продукту.

В [4] розглядається структура інноваційного потенціалу підприємства з іншої точки зору. Відповідно до неї інноваційний потенціал підприємства включає такі

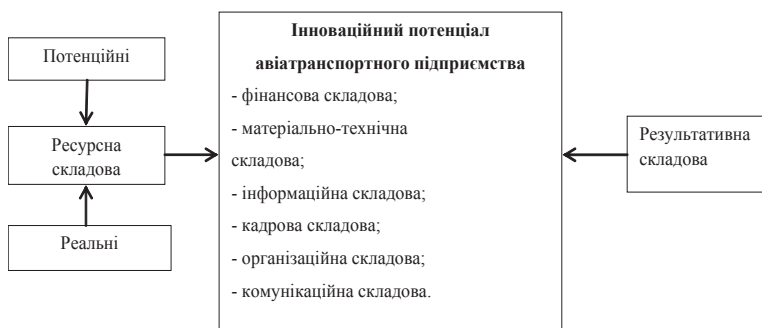

Рис. 3. Структура інноваційного потенціалу підприємства [4]

основні складові (елементи): фінансову, матеріально-технічну, інформаційну, кадрову, організаційну, комунікаційну (рис. 3).

Цей підхід до розуміння структури інноваційного потенціалу підприємства можна використовувати в рамках реалізації процесно-структурованого підходу. Він враховує, що формування інноваційного потенціалу підприємства відбувається не лише під впливом внутрішніх, але і зовнішніх чинників.

Виявлення сутності та складових інноваційного потенціалу підприємства є основою для формулювання цілей управління інноваційним потенціалом для забезпечення ефективного динамічного інноваційного розвитку підприємства, яке відображається в підвищенні його ринкової вартості, за будь-яких змін зовнішнього середовища, відповідно і задачі повинні формулюватися з урахуванням зміни базових параметрів інноваційного потенціалу.

При моделюванні системи управління інноваційним потенціалом підприємством необхідно враховувати, що система знаходиться у процесі постійних змін, які можуть бути викликані як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, що відображено на рисунку (рис. 4) [6].

Підсистема діагностики в системі управління інноваційним потенціалом підприємства – це комплексний попередній синтетичний висновок про стан фактичного та перспективного інноваційного потенціалу підприємства (постановка діагнозу), який досліджується на основі різної аналітичної інформації, її синтезу та зіставленням. Без якісної проведеної діагностики інноваційного потенціалу підприємства неможливо прийняти обґрунтоване та ефективне рішення, не можна планувати систему управління. Дана підсистема складається з дослідження результатів механізмів формування та попередньої оцінки інноваційного потенціалу підприємства, умов зовнішнього та внутрішнього середовища та є основою для планування.

Підсистема планування в системі управління інноваційним потенціалом підприємства полягає у визначенні напрямків, цілей, пропорцій, темпів зростання і передбачає розробку рішення про те, які повинні бути ефективно сформований інноваційний потенціал, строки, виконавці та етапи виконання, тобто це конкретні шляхи досягнення результату.

Підсистема планування інноваційного потенціалу підприємства складається зі стратегічного, тактичного та оперативного планування опти-

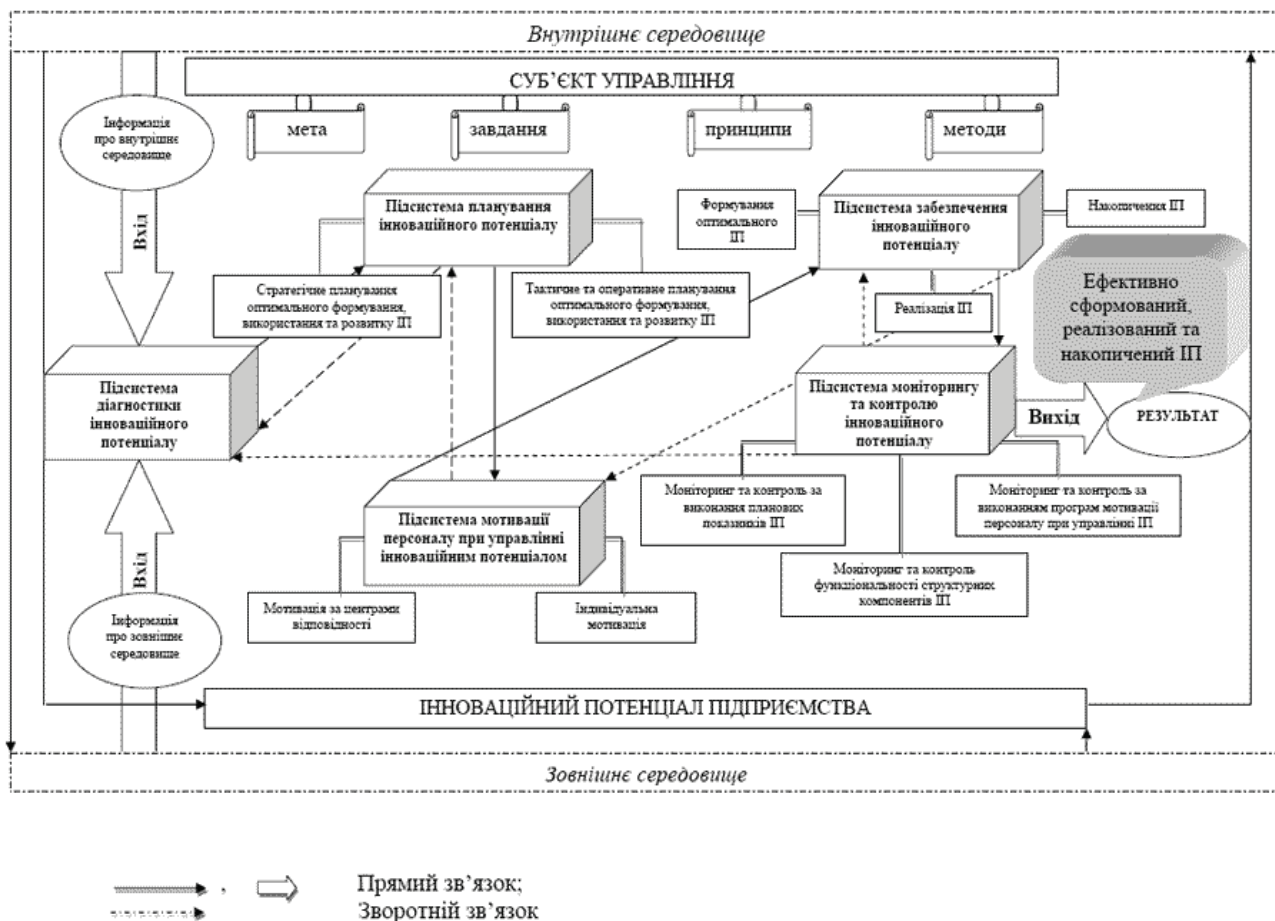

Рис. 4. Система управління інноваційним потенціалом підприємства

мальної системи формування, реалізації та розвитку інноваційного потенціалу підприємства.

Підсистема мотивації персоналу в системі управління інноваційним потенціалом підприємства повинна спонукати до підвищення ефективності формування, реалізації та розвитку інноваційного потенціалу підприємства та бути за певними центрами відповідальності та на індивідуальному рівні. Зазначена вище підсистема спрямована на ініціативу й забезпечення сумлінного виконання підлеглими їхніх обов'язків на базі моральної (інноваційної культури) й матеріальної зацікавленості працівників у виконанні своїх обов'язків. Підсистема організації (забезпечення) в системі управління інноваційним потенціалом підприємства спрямована на організацію обслуговування процесу оптимального створення, реалізації та розвитку інноваційного потенціалу. Це найголовніша підсистема, мета якої формування керуваної та керуючої систем. Дана підсистема вирішує питання кінцевої оптимальної структури інноваційного потенціалу та упорядкування й регламентацію дій виконавців.

Підсистема моніторингу та контролю в системі управління інноваційним потенціалом підприємства носить всеосяжний характер і прямо або побічно пов'язана з усіма підсистемами менеджменту.

Отже, розроблена система управління інноваційним потенціалом підприємства поєднує різнопланові функціональні підсистеми та підпадає під вплив внутрішніх та зовнішніх чинників, що обумовлює зв'язки всередині системи, впливає на її властивості та визначає необхідну глибину зміни системи з метою забезпечення ефективного менеджменту інноваційного потенціалу.

У сучасних економічних умовах головним напрямом і умовою подолання обмеженості інвестиційних ресурсів стає пошук і реалізація інноваційних ідей. Це посилює актуальність вирішення проблеми підвищення продуктивності ресурсів, які використовують для розробки і випуску продукції, оскільки даний показник є основним об'єктивним критерієм стабільності економіки. Тільки висока продуктивність може забезпечити нарощування об'ємів валового внутрішнього продукту і досягнення економічного зростання, зниження питомих витрат і собівартості продукції, надійну конкурентоспроможність товарів на внутрішньому і зовнішньому ринках, постійне підвищення життєвого рівня населення. Невиправданим є перенесений акцент з аналізу розвитку реальної економіки на розгляд фінансових інструментів [5].

Оцінка інноваційного потенціалу – необхідна операція процесу розробки стратегії, оскільки від стану інноваційного потенціалу залежить вибір інноваційної стратегії. При оцінці інноваційного потенціалу підприємства необхідно відзначити наступні особливості:

- оцінка проводиться по схемі «ресурс – функція – проект»;
- стан інноваційного потенціалу визначається станом сукупності потенційних проектів;
- стан потенціалу кожного проекту залежить від здатності підприємства виконати всі виробничі і управлінські функції за об'ємом, якістю, своєчасністю та економічністю;
- потреби практики висувають необхідність двох схем оцінки інноваційного потенціалу: детальної і діагностичної.

Істотно впливають на управління інноваційним потенціалом підприємства чинники внутрішнього

середовища підприємства. До елементів внутрішнього середовища, які створюють її виробничо-господарську систему, віднесені такі:

1. Продуктовий (проектний) блок – напрями діяльності підприємства і їх результати у вигляді продуктів і послуг (проекти і програми).

2. Функціональний блок – оператор перетворення ресурсів, організаційної структури і управління в продукти і послуги в процесі трудової діяльності співробітників підприємства на всіх стадіях руху виробів, у тому числі НДДКР, виробництво, реалізація і споживання.

3. Ресурсний блок – комплекс матеріально-технічних, трудових, інформаційних і фінансових ресурсів.

4. Організаційний блок – організаційна структура, технологія процесу по всіх функціях і проектах, організаційна культура.

5. Блок управління – загальне керівництво підприємством, система і стиль управління.

Високий інноваційний потенціал підприємства досягається завдяки таким елементам організаційного механізму управління:

- організаційній структурі – лінійно-функціональній з елементами програмно-цілевих організаційних утворень, матричній структурі, творчій команді;

- технології – гнучких автоматизованих виробничих модулів, зв'язаних безрейковою гнучкою транспортною системою;

- організації праці – бригадній, із високим рівнем поєднання операцій і професій, вільному вибору часу;

- оплаті праці – почасово-преміальній, бригадній із використанням особистого внеску;

- переміщенню персоналу – можливість горизонтальних і вертикальних переміщень згідно із вирішуваними завданнями, створення тимчасових бригад;

- стилю управління – делегування повноважень, залучення персоналу до розроблення рішень, подання ідей;

- системі інформування персоналу – докладне інформування про діяльність підприємства в цілому, проблеми та завдання у сфері інновацій;

- дослідно-конструкторним приміщенням, лабораторіям, відділам – універсального типу, наявність резервних площ, можливість зміни компонування лабораторій, відділів;

- психологічного клімату – спрямування на пошук рішень оперативних і довгострокових як у рамках робочого місця, так і поза його межами, стимулювання інноваційного клімату, інноваційної активності.

Висновки. На наш погляд, тільки представлення інноваційного потенціалу у вигляді системи дозволяє поглиблено виявити його сутність, структуру, а також взаємодію і взаємозумовленість структурних елементів, що сприяє підвищенню ефективності управління інноваційним потенціалом для задоволення зростаючих потреб ринку.

Необхідність і можливість ефективної системи управління інноваційним потенціалом підприємства за запропонованим алгоритмом є важливою передумовою для виробництва кінцевої конкурентоздатної продукції в умовах обмежених ресурсів. Для забезпечення безперервності інноваційного процесу необхідно, в першу чергу, створення механізму розробки і реалізації організаційно-управлінських інновацій у виробничій діяльності підприємства.

Список літератури:

1. Верба В.А., Новікова І.В. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства // Проблеми науки. – 2003. – № 3.
2. Воронкова А.Е. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом авиапредприятия: диагностика и организация. – Луганск : Изд-во Восточноукраинского национального ун-та, 2000. – 315 с.
3. Інноваційний потенціал авіатранспортного підприємства: сутність, складові та принципи формування / Г.І. Капінос, О.М. Радюк // Наука й економіка: Наук.-теор. Журнал Хмельницьк. екон. ун-ту. – 2007. – № 2. – С. 130–136.
4. Кишеня П.Б. Структура інноваційного потенціалу системи управління. [Режим доступу] : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13344/1/61_Kishenja_131-133_69.pdf.
5. Радзівіло І.В. «Управління інноваційним потенціалом авіапідприємства: комплексний підхід» // Ефективна економіка. – 2012. – № 1. – С. 121–127.

Командровская В. Е.

Кривицкая Н. Ю.

Домашевская К. И.

Национальный авиационный университет

**ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ПРЕДПРИЯТИЯ И РАЗВИТИЕ ЕГО СОСТАВЛЯЮЩИХ
В ПОСТКРИЗИСНЫЙ ПЕРИОД**

Резюме

В статье исследованы подходы к пониманию сущности и составляющих инновационного потенциала предприятия, сформирована модель системы управления инновационным потенциалом предприятием.

Ключевые слова: инновация, инновационный потенциал, управление, оценка, уровень.

Komandrovskaya V. E.

Kryvytska N. Y.

Domashevskaya K. I.

National Aviation University

**INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISES AND DEVELOPMENT OF ITS COMPONENTS
IN THE POST-CRISIS PERIOD**

Summary

The article studies approaches to understanding the essence and components of the innovation potential of the enterprise, formed a model management system of innovation potential.

Key words: innovation, innovation potential, innovative management, rating, level.

УДК 338

Кондрич В. І.

Тернопільський національний економічний університет

**ОСОБЛИВОСТІ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА МЕТОДИЧНИХ ОСНОВ АНАЛІЗУ ВИТРАТ
ВИРОБНИЦТВА НА ВИНОРОБНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

Розкрито проблемні питання аналізу витрат виробництва на виноробному підприємстві, які досліджуються в наукових працях. Запропоновано методику здійснення аналізу витрат на виноробних підприємствах. А також розглянуто більш детально наведену методику на прикладі підприємства ЗАТ «Бахчисарай». **Ключові слова:** витрати, аналіз, виноробство, виробничі витрати, собівартість.

Постановка проблеми. Якісно організувати процес управління витратами виробництва неможливо без аналізу даних витрат. Управління витратами на виноробних підприємствах в сучасних умовах господарювання знаходиться на низькому рівні, що, в свою чергу, не дає можливості для прийняття ефективних управлінських рішень та відповідного підвищення результативності господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами аналізу витрат виробництва на промислових підприємствах розглядаються в працях багатьох вітчизняних вчених: Г.В. Бойченка, Г.В. Савицької, Н.В. Тлущкевича, Е.В. Мниха, С.З. Мошенського, В.А. Панкова, Є.О. Підгори,

В.О. Подольської, К.С. Салиги, Н.В. Тарасенка, Т.О. Фролова, А.В. Черепа та ін. Проте дослідження з аналізу витрат в окремих галузях промисловості, зокрема у виноробстві, відсутні (рис. 1).

З рис. 1 можемо побачити, що найбільш досліджуваними галузями є сільське господарство (29%) та гірничодобувна галузь (15%). Підсумовуючи напрацювання, виявлено, що науковцями в своїх працях запропоновано удосконалену методику економічного, фінансового аналізу витрат у відповідних галузях, що наведено на рис.; в свою чергу, можемо зробити висновок, що методику проведення аналізу витрат на виноробних підприємствах до сьогодні є невідпрацьованою і потребує дослідження та вивчення.